

SEKSUALINIS SMURTAS PRIEŠ VAIKUS – KAIP ATPAŽINTI?

Informacija, skirta specialistams, dirbantiems su jaunimu

Smurtas prieš vaiką – visos seksualinės prievartos, apleistumo ar aplaidžios vaiko priežiūros, kitokio jo išnaudojimo fizinio ar emocinio blogo elgesio, sukeliančio faktinę ar potencialią žalą vaiko sveikatai, išlikimui, raidai ar orumui, formos. Seksualinis smurtas prieš vaiką – kito asmens veiksmai prieš vaiką, kuriais tas asmuo siekia patirti seksualinį pasitenkinimą arba gauti pelno iš seksualinių ar su jomis susijusių paslaugų ir kurie sutrikdo ar gali sutrikdyti normalią vaiko raidą ir žaloja ar gali žaloti jo asmenybę. Seksualinis smurtas nėra retas reiškinys. Jį gali patirti ir berniukai, ir mergaitės: iki 25 proc. mergaičių ir iki 10 proc. berniukų iki 18 m. Kai kurie tyrimai nurodo žymiai didesnius skaičius. Seksualinį smurtą vaikai gali patirti ir iš šeimos narių, artimųjų, kitų jiems žinomų asmenų ir iš nepažįstamų žmonių. Dauguma tyrimų nurodo, kad dažniau vaikas seksualinį smurtą patiria iš artimų žmonių. Smurto požymius galima skirstyti pagal įvairius kriterijus ir pasireiškimo laiką. Tiesioginiai požymiai matomi smurto atvejo metu ar iškart po atvejo. Netiesioginiai požymiai yra sąlygoti patirto smurto pobūdžio. Jie pasireiškia praėjus tam tikram laikui po atvejo.

Patiriamo ar patirto seksualinio smurto požymiai:

- ✓ Lytiniu keliu plintančios ligos, dizurija, kiti fiziniai požymiai,
- ✓ Baimė ar nerimas, kai kalbama seksualinėmis temomis,
- ✓ Noras būti nuogam viešumoje, viešas nusirenginėjimas net paaiškinus, kad taip nedera elgtis,
- ✓ Atvirkščiai, nenoras, didelė baimė nusirengti (pavyzdžiui, prieš ir po fizinio lavinimo pamokos),
- ✓ Viešas savo genitalijų lietimasis ir trynimasis, net kai liepiama liautis,
- ✓ Masturbavimasis į baldus ar kitus objektus,
- ✓ Masturbavimasis žmonių akivaizdoje,
- ✓ Noras žaisti seksualinius žaidimus su daug jaunesniais ar daug vyresniais vaikais,
- ✓ Noras būti kitos lyties,
- ✓ Neadekvatus reagavimas, kai kitas mato jį besiprausiantį ar persirengiantį ir kt.

Labai svarbu prisiminti, kad nėra vieno konkretaus požymio, kuriuo remiantis, būtų galima tvirtai pasakyti, jog vaikas patiria seksualinę prievartą. Tik esant bent kelių požymių grupei, galima įtarti, kad vaikas yra ar buvo seksualiai išnaudojamas.

Seksualinis vaikų išnaudojimas tai sudėtingas reiškinys, prasidedantis prievartautojo siekimu kontakto su vaiku, o pasibaigiantis ilgalaikėmis pasekmėmis aukai. Vaiką traumuoja bet kokio pobūdžio seksualinė prievarta. Patyręs prievartą, jis išgyvena gilius izoliacijos, gėdos, nerimo ir menkavertiškumo jausmus. Šie simptomai palieka ilgalaikes pasekmes ir trukdo gyventi visavertį gyvenimą net užaugus.

Informaciją parengė Šeškinės poliklinikos vaikų ligų gydytoja Rita Raubienė pagal:

1. Adlienė R, Balčiūnienė A, Dovydaitytė A, Leskauskas D, Raugalas P, Stanaitienė S, Taparauskienė D, Trijonytė D. Smurto prieš vaikus diagnostikos metodinės rekomendacijos.
2. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba. Prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Rekomendacijos vaikų globos institucijoms dėl nukentėjusio vaikų teisių ir geriausių interesų užtikrinimo bei pagalbos organizavimo įvykus ypatingam atvejui. 2014-12-31 Nr.6-593.

